

ฟองน้ำ (sponges)

ลักษณะลำตัวของฟองน้ำมีรูพรุนเล็กๆ เต็มไปหมดทั้งตัว ซึ่งรูพรุนเหล่านี้จะเป็นทางผ่านเข้าของน้ำซึ่งเป็นการนำเอาออกซิเจนและอาหารเข้าสู่ตัวฟองน้ำ เป็นสัตว์ที่ไม่มีอวัยวะ ลักษณะเนื้อเยื่อขาดการประสานงานระหว่างเซลล์จึงยังไม่เป็นเนื้อเยื่อที่แท้จริง ฟองน้ำเป็นสัตว์กึ่งกลางระหว่างสัตว์เซลล์เดียวและสัตว์หลายเซลล์ชนิดที่มีเนื้อเยื่อที่แท้จริง ไม่มีอวัยวะรับความรู้สึกและระบบประสาท

ฟองน้ำส่วนใหญ่ในจำนวนกว่า 5,000 ชนิดเป็นฟองน้ำทะเล มีเพียงประมาณ 150 ชนิดเท่านั้นที่อยู่ในน้ำจืดที่สะอาด ฟองน้ำทะเลพบได้ในทะเลทุกแห่งและทุกระดับความลึก บางชนิดอยู่ในน้ำกร่อย ตัวแก่จะเกาะอยู่กับสิ่งต่างๆ ตามชายฝั่งทะเล บางชนิดอยู่ตามท้องทะเลที่เป็นโคลนหรือทราย รูปร่างของฟองน้ำมักจะเหมือนกับสิ่งที่เกาะอยู่ ดังนั้นฟองน้ำชนิดเดียวกันจึงมีรูปร่างที่แตกต่างกันตาม กระแสน้ำ สภาพแวดล้อมที่ดำรงชีวิตอยู่ จากการที่ฟองน้ำเกาะอยู่กับที่จึงเป็นที่เกาะอาศัยของสัตว์อื่นๆ มากมาย

ฟองน้ำมีความสามารถสูงในการงอกใหม่เพื่อสร้างส่วนที่เกิดบาดแผลหรือขาดหายไป แต่ถ้าฟองน้ำถูกตัดเป็นชิ้นเล็กๆ หรือฉีกแยกเซลล์ในฟองน้ำออกจากกันหมดแล้วปล่อยให้ลอยทิ้งไว้จะเกิดการรวมกลุ่มเป็นเซลล์กลุ่มเล็กๆ ซึ่งชิ้นของฟองน้ำแต่ละชิ้นและกลุ่มเซลล์แต่ละกลุ่มสามารถเจริญขึ้นมาเป็นฟองน้ำใหม่ได้

ฟองน้ำจำแนกตามลักษณะของโครงสร้างเป็น 4 คลาส (Lutz, 1986 และ Hickman et al., 1982) คือ

Class 1 Calcispongiae (Calcarea) เรียกว่า ฟองน้ำแคลคาเรีย (calcareous sponge)

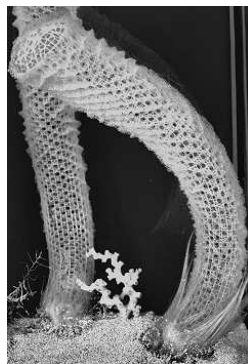
Class 2 Hyalospongiae (Hexactinellida) มีชื่อเรียกทั่วไปว่าฟองน้ำแก้ว (glass sponge)

Class 3 Demospongiae เป็นฟองน้ำกลุ่มใหญ่ที่สุด มีประมาณร้อยละ 95 ของฟองน้ำทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นฟองน้ำขนาดใหญ่

Class 4 Sclerospongiae อยู่ตามรอยแยกของแนวปะการังจึงมักเรียกว่า ฟองน้ำปะการัง (coralline sponge)

Class Calcispongiae

Class Hyalospongiae

Class Demospongiae

Class Sclerospongiae